

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Polskim Banku Spółdzielczym w Wyszku

Polski Bank Spółdzielczy w Wyszku (dalej Bank) opracował i wprowadził system kontroli wewnętrznej uwzględniając fakt funkcjonowania w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, który stanowi uznany system ochrony instytucjonalnej, o którym mowa w Ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Na podstawie art. 22i ust. 4 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, kontrola wewnętrzna, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (audyt wewnętrzny), została powierzona organowi zarządzającemu systemem ochrony, którym jest Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (dalej Spółdzielnia).

I. CELE I ORGANIZACJA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Polskim Banku Spółdzielczym w Wyszku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodność działania Uczestników i Spółdzielni z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:
  - 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
  - 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, zwanej w dalszej części „Ustawą”,
  - 3) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, zwanego w dalszej części „rozporządzeniem”,
  - 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
  - 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

2. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:
  - 1) Funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
  - 2) Stanowisko do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
  - 3) Niezależny audyt wewnętrzny mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
  - 1) mechanizmy kontrolne,
  - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
  - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
  - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
  - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 1, z procesami w działalności banku, które przez Bank zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 4

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. W banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej zorganizowany na trzech niezależnych poziomach.
2. Na pierwszy poziom (I linia obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
3. Na drugi poziom (II linia obrony) składa się:
  - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem o którym mowa w ust. 2,
  - 2) działalność Stanowiska ds. zgodności oraz komórki odpowiedzialnej za kontrolę wewnętrzną.
4. Na trzeci poziom (III linia obrony) składa się audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię.

§ 5

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Kontrola na Poziomie I realizowana jest przez Bank.
2. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi, komórki lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 6

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola na Poziomie II realizowana jest przez Bank.
2. Kontrola realizowana Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem, kontroli wykonywanych na Poziomie I oraz z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
3. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na pierwszym poziomie oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

§ 7

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących, wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego. Audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu Spółdzielni.

II. ROLA ORGANÓW BANKU W SYSTEMIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

§ 8

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach

organizacyjnych banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, Stanowisko do spraw Zgodności, oraz zapewnia niezależność tym komórkom.

2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem do spraw Zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego. Zapewnienia także dostęp pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
3. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

§ 9

Rada Nadzorcza Banku i Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem, w tym systemu kontroli wewnętrznej.
3. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Stanowiska do spraw Zgodności, komórki odpowiedzialnej za kontrolę wewnętrzną, Zarządu, Komitetu Audytu, oraz Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej pierwszego i drugiego poziomu. Dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska do spraw zgodności. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
5. Rada Nadzorcza przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 4, na podstawie opinii Komitetu Audytu.
6. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza:
  - 1) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
  - 2) zatwierdza Politykę Zgodności,
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.